

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe  vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi a Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 12.

V Ljubljani, 30. junija 1898.

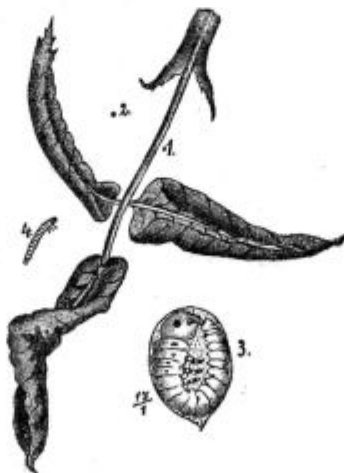
Leto XV.

Obseg: Zakaj so rožni listi zaviti. — Odgojitev plemenitega ribjega zaroda v prostih vodah. — Kaj je krivo slabih uspehov pri svinjereji. — Pekončevanje mrčesov po kokošnjakih. — Kako varujemo konje muh. — Zborovanje sadjarjev v Novem Mestu. — O zgleganju zemljišč. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva — Tržne cene.

Zakaj so rožni listi zaviti.

Pl. Šiling (v. Schilling) je pisal: „Kaj je neki z mojimi rožami (vrtnicami)? Skraj vse listje je zavito ter kazi in kviri grm. Ali je temu vzrok napačno gnojenje, ali kaka glivica?“ Tako se pač marsikdo sprašuje, kadar vidi, da je mnogo rožnega listja zavitega, kakor kaže podoba 29. št. 1. Razviti se listi ne dajo in v njih tudi nič ni. Niti kaka glivica ni tega storila, niti napačno gnojenje, ampak neka majhna grizlica, o čemer pa vsaj v začetku ničesar ne opazimo. Kdor pa zaviti list pregleda skrbno in natančno, najde venderle nekaj. Prav na sredi svaljke, kjer je navadno moker od rose, najde 2, 3, ali pa tudi samo eno vodnozeleno jajčece; šte. 2. na pod. 29. kaže pravo njegovo velikost. Ako godno jajčece — sredi meseca junija — pogledaš skozi drobnor, vidiš nekaj takega, kar kaže št. 3. na pod. 29. To je ličinka v jajčecu, ki pa že miga z zadnjim koncem. Iz jajčeca izlezla ličinka (št. 4. na pod. 29.) je bledezelena ter ima okroglo, temnorjavo glavo. To je ličinka črne grizlice (selandria pusilla Keg.), ki meseca maja in junija leta okrog rož ter nanje polaga svoja jajca. Ker se list zavije, še predno se izleže ličinka, bo temu pač vzrok to, da je grizlica nabodla listne žile. Jaz vsaj sem opazoval take vbodce. Kadar se list zavije, so jajčeca varna, in isto tako tudi ličinke. Ličinke jedo listje ter je ob enem onečajo, da včasih popolnoma segnije. Zavito listje je treba

porezati in požgati. Ako je listov malo, da jih je škoda, tedaj jih je dobro na rahlo stiskati, da se uniči zalega. Kdor pa tudi tega ne utegne, ta sploh ne more storiti ničesar, ker škropljenje ti škodljivki ne more nahuditi, ker je preveč zavita. Najmanjša rožna grizlica — tako ji je namreč ime — enako „gospodari“ tudi na robidnici.



Podoba 29.

Odgojitev plemenitega ribjega zaroda v prostih vodah.

Prosto vodo imenujejo ribiči reke, potoke, studenčine, jezera, v obče vse vodovje, katerega tok in višina ni mogoče svojevoljno urejati; prostor v katerem je dotok in odtok vode urejen, da je mogoče vodo po potrebi napeti višje ali nižje in tudi popolnoma odtočiti, je ribnik. Proste vode so dar prirode, ribnik je umetna naprava in zasebno imetje, ki ni privzeto v ribarske okraje; one so pa „obče dobro“ in glede vodnih živalij podvržene gospodarstvu okrajnih ribarjev. Ribji zarod so ribice, izpadle iz iker, v prvem času življenja, dokler imajo na trebuhu mehurček rumenjaka. V tem mehurčku imajo zalogo hrane za eden do štiri tedne in čez, primerno ribjemu plemenu in toplini vode. Ko je rumenjak minul, je ribica nekoliko vzrasla in dobila popolno gibčnost. Zdaj pa ni več zarod, kteremu za življenje zadošča edino le zdrava voda, ampak mora dobiti primerne hrane v vodi, sicer pogine lakote.

Ves ribji zarod brez izjeme je roparska svojat, t. j. živi in hrani se od živalstva. Take sila drobne in majhne živalce, nalivke, kolarčice (rotatorija), koštarčice in dr., ki so prostemu očesu večinoma nevidne in se morejo razločevati le pod drobnzorom (mikroskopom), se nahajajo v vsaki zdravi, nepokvarjeni vodi; v mrzli manj, v topli bolj gosto, v toplih mesecih več, v zimskih manj, vendar vsikdar nekoliko dobiva ribica primerne živalstva za svoje žrelo. Le pokvarjena, okužena voda je prazna takega nižjega živalstva, okužena z apnom iz strojarnic, z odpadki in odtoki iz tvornic ali s preobilim gnojivom. Okužena, onečiščena voda nikakor ni za ribji zarod, in naj je tudi začasno popolnoma čista, neokužena, in naj ima potrebne lastnosti, vendar je bilo uničeno drobno nižje živalstvo, katero se le po daljšem času zopet more zarediti. Taka voda je prazna, gola puščava za ribice, v kateri morajo poginiti lakote.

Ribji zarod, ki je užival nekaj tednov hrano, imenujemo mladice. Te so nekoliko odrastle, se okrepčale, so veliko bolj trdne in prenašajo različne nezgode uspešneje kakor v prvi mladosti, torej je tudi njih vrednost večja.

V večjih potokih, rekah in jezerih se pa tudi odrastlega zaroda ali mladice še toliko pogubi, da ni umestno vlagati jih tu, ampak edino le leto stare ribe ali letnice. Letnice kulturnih rib (postrvij in krapov) so uže prav dragoceno blago in jih odgajajo iz zaroda v posebnih zavodih. Taka (umetna) odgojitev pa zahteva toliko napora in stroškov za zgraditev zavoda, opravo ribic in redno priskrbovanje primerne hrane, da nikakor ne more biti cenena (poceni) in se tudi ne da izvršiti kjer si bodi, ampak le v posebno ugodnem kraju. V severni Nemčiji, kjer je trgovina z letnicami uže razvita, je tržna cena za 100 postrvskih letnic 25 do 30 mark (15 do 18 gld.), in pri tej tudi za ondote razmere visoki ceni jih pride na leto do 80.000 v promet.

Na Kranjskem se v zavodu ribarskega okrajnega odbora na Studencu odgajajo letnice in se oddajajo v kranjske vode. Mogoče jih je pa tu odgajati le v množini, ktera je jako skromna v primeri z ono, ki bi našla prostora in hrane ter bi se lahko izredila za namizne ribe v vodah Kranjske. Da pride naše ribarstvo do pomenljivega, praktičnega razvitka, se mora vzgajanju letnic na Studencu pridružiti na vsak način še vzgajanje v prostih vodah. Ker ni mogoče tu izvajati celotne razprave o predmetu, naj bode le povdarjeno, da bi trebalo za kranjsko vodovje, sposobno za postrvska plemena, vsako leto 30 do 50 tisoč letnic. To res veliko vsoto bi bilo mogoče prigospodariti v prostih vodah, ako bi se vsi sposobni toki stvarno porabljali, sicer ne brez vseh, vendar z majhnimi troški, ker za to prosto, prirodno odgojo ni treba dragih naprav, nikakešne oprave, nikakešnega priskrbovanja hrane; vse to nudi priroda brez stroškov. Vzganjanje na prostem je najcenejše in zato v najširšem obsegu praktično.

Pripravnega prostora, t. j. majhnih vodnih tokov, potokov in studenčin za dobavo letnic je na Kranjskem obilo, več ko dovolj; tudi vodovja, v katerem bi žival dorastla, potokov in rek, imamo še dovolj neokuženih. Komur je znano, koliko dela, truda, pazljivosti in stroškov zadaja umetna izgojitev, in sicer v ugodnih okolnostih, kdor ve, kako lepe in ugodne vodice se pretekajo brez koristi in v kolikih se valja brezštevilno nič vredno ribovje in pojedaj najboljše, najprimernejšo ribjo hrano, kdor dalje ve ceniti ugodne lastnosti naših voda za plemenite ribe, za postrvska plemena, in ve za tržne, prometne cene, mora soditi sedanje zanemarjanje malih voda za prav neumno in obžalovanja vredno.

V zavodu na Studencu se dobiva velika množina postrvskega zaroda, ki se odgaja, ko je povžil rumenjak, s prirodno hrano nekaj tednov, 2 do 3 mesece. Tak okrepčan zarod imenujemo mladice. Dokler so ribice majhne, je mogoče oskrbovati še velike množine, ko pa pričnejo odrasčati, jim je premalo prostora in hrane; neogibno jih je treba večinoma spraviti iz zavoda in preskrbeti drugod.

Vsled sklepa ribarskega okrajnega odbora (z dne 27. maja 1897. l.) se mladice oddajajo tudi na račun ribarske okrajne takse, primerno njenemu znesku; odgojilno gradivo, bodisi mladice, bodisi letnice, se pa nakloni le onim ribarskim okrajem ali okrajnim skupinam, kjer je vodovje primerno in kjer se izvrše neobhodno potrebne priprave.

Prvi pogoj za vzgajanje mladice v prosti vodi je ta, da izbereš primeren potoček, ki naj ima te-le lastnosti: Voda so mora neprenehoma pretakati, ne sme usahniti, ne premrzni do dna, ne sme se preveč pregreti, mlačna in lužasta postati; v vodnih tokih, kjer povodenj tla podira in premetava, kjer trga obrežje, pokonča, pobije tudi mladice. Studenčine, manjši travniški in gozdni potočiči, v obče vse male vodice, iz katerih se zbirajo potočki, so kraji, ugodni za nasajenje mladice. Ko si potočič, studenčino izbral, je treba kraj izloviti, prav temeljito iztrebiti vseh rib, z mrežo, s sakom, ki ima tako ozka okna, da vjame tudi pod prst dolgo ribo. Pri tem poslu je treba natančnosti. Prvikrat bo ušla še marsiktera riba; večjidel je treba trebiti dvakrat, trikrat, da se vse pobero. Tako trebiti in pomesti se pa mora vsled tega, ker so skoraj vse ribe, tudi večina mirnih, roparice; večja požre manjšo. Mladicam posebno nevarna je postrv, nič manj klin in kapelj; kamor pa pride ščuka, požre v kratkem času ves nasad. Potočič, studenčina naj ima skrivališč in zavetja, čim več, tim bolje; rastline v vodi, izpodprano obrežje, korenine dreves in grmovja, debelo kamenje, majhen slapek daje ribicam skrivališč, kamor se skrivajo pred sovražniki in pred povodnijo. Če je vodni tok sicer pripraven, pa nima zavetja, se izplača to umetno napraviti, t. j. vložiti prek vode diljo, da nastane majhen slap in pod diljo votlina. Slapek narediš najbolje tako, da vložiš prek vode bruno, na bruno naložiš gostih smrekovih vej, na te namečeš prsti in peska ter rušenj. Pod takim majhnim jezom nastane dolga votlina, do ktere konca tudi zvedavi pobalini ne dosežejo.

Ribice se oddajajo v zavodu na Studencu, torej je treba priti ali poslati po nje; posodo za prevažanje pa priskebi ribarski odbor proti temu, da se na račun prejemalca nepokvarjena vrne.

Za prevažanje je potreben spremljevalec, ki je zveden in vaje prevažanja živih rib na večjo daljavo. Sicer se pa prevažanje izvrši, ako mogoče, ob enem za več strank, da je manj stroškov. Ker ni povsodi dobiti vode za fršanje (sveženje) rib, in vsaka voda tudi ne služi, priskrbi odbor po potrebi ledu za prevažanje.

Predno izpuštiš ribice na prosto, odtakaj prav polagoma vode iz posode in prilivaj iz potočiča, da preteče 20—30 minut, predno se vsa izmeni. Ribic ne spuščaj kupoma, ampak raztresi jih po 3, 5, 10, k večjemu 20, če je kraj prav ugoden.

Ako le mogoče, napravi niže doli v vodotoku, kamor si nasadil mladice, pregrajo iz količev, ktere zapleti s šibami in vejami; tak plot brani ribam dohod od spodaj gori k nasadu in varuje mladino, da je ne odnaša povodenj.

Ne le pred ujedami v vodi, ampak tudi pred onimi iz zraka je treba varovati nasad. Povodni kos in še hujša ujeda mladice in zaroda je vodomec; ta napravi

med ribovjem prav toliko škode, kakor v idra med večjimi. Toda ena sama, na pravem mestu nastavljena najmanjša past za ptice (dobivajo se pri c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani po 60 kr.) omogočuje poloviti vse vodomce v daljšem okrožju, za potok dve uri dolg in daljši. Samo eden vodomec tekom leta izloviti bogato zasajen vodni tok; izvleče tudi toli veliko ribico, da je ne more pogoltniti in jo pusti na suhem. Kamor pa s svojim požrešnim kljunom seže domača raca, tam je vsako nasajanje brezuspešno; ta ptica tako prebrska in premelje tla in obrežje in pokonča vse živalstvo v vodi tako temeljito, kakor požar v gozdu rastline.

Te priprave, t. j. ureditev primerne vodotoka, pravilno prevažanje in razdelitev mladice ali zaroda in potem varstvo pred ujedami, zadajajo na vsak način nekaj dela in stroškov, s tem je pa delo prvega leta storjeno. Ko vzraščajo iz mladice letnice, zaidejo same niže, v večjo vodo; kar jih ostane, jih je pa treba prenesti in tako napraviti prostora za nov zarod.

Bolj natančno domeniti se o tu navedenem postopanju za vzgojo mladice v prosti vodi je mogoče le po neposrednem (ustnem ali pismenem) občevarju ribarjev z ribarskim odborom.

Potreba in korist sadik za umno izkoriščanje zemlje ni le obče priznana, temveč se tudi izvršuje dobava sadik, tako pri gozdarstvu, sadjarstvu, vinogradništvu; za ribarstvo idealne sadika je letnica, t. j. taka, ki je odrasla največjim nevarnostim, ki brez škode vztraja tudi dlje časa ob pičli hrani in je sama uže spretna roparica. Zadosna produkcija (dobava) letnic na najbolj priprost in najcenejši način, t. j. z umnim izkoriščanjem prostora, ki ga nudi priroda, malih vodnih tokov, je prva in najvažnejša stopnja do ribarskega umnega gospodarstva.

Kaj je krivo slabih uspehov pri svinjereji.

Svinjereja bi donasala veliko lepše dohodke, da se ne vrši tolikokrat napak in zanemarja. Najglavnejše napake pri svinjereji, zaradi katerih imajo svinjerejci velikokrat dosti škode, so naslednje:

1.) Živali za plemo se ne izbirajo dosti. Najlepši prasički se prodajajo, ko bi se prav za prav morali vzrediti in porabiti za plemo. Tudi se ne misli na to, da bi se za plemo jemali prasički tedaj, kadar so svinje najbolj plodovite. Večkrat se za plemo jemlje prasički od svinj, katerih plodovist že pojema. Pri izbiranju mrjascev se nič ne gleda, če je dober za plemenitev, in če se mrjasec kupuje, kupi se tisti, ki je najcenejši.

2.) Občine imajo preslabe mrjasce. Občine ne gledajo dovolj, kakšen je občinski mrjasec in kako se z njim ravna. Tudi na to se ne gleda, da bi v občini bilo dovolj mrjascev.

3.) Mrjasce in svinje prezgodaj rabijo za plemo. Pravi čas za porabo je, ko spolnijo najmanj deset mesecev; rabijo se pa svinje že s 4 ali 5 meseci in mrjasci s 6 meseci. Take plemenske živali ostanejo vedno slabe, in prasci od njih ostanejo slabi in majhni.

4.) Prasički se premalo gibljejo. Prasički, ki se debelijo, morajo biti na miru, a plemeniti in zlasti breje svinje se morajo slednji dan dovolj gibati. Sicer se preveč odebele, imajo le malo prasičkov, in še ti so slabi, ter nimajo mleka.

5.) Doječe svinje se preslabo krmijo. S tem same pešajo in prasički se ne rede. Prasički potrebujejo vsak dan veliko in dobrega mleka, da močno rastejo; zato se

mora svinji dajati dosti jesti; seveda ne takoj prve dni potem, ko je imela mlade. Ne zadošča, da se krmi s krompirjem, zeleno krmo, repo, kuhinjskimi ostanki itd., kakor je že navada, temveč se ji mora dajati tečnejša jed, kakor na debelo zmlet oves, ječmen ali rež z mlekom ali siratko, pa tudi otrobi.

6.) Prasički se prezgodaj odstavljajo. Mnogi jih odstavljajo že čez tri tedne, ko bi morali sesati najmanj šest tednov.

7.) Pozneje se prasci preslabo krmijo. Ko prasički nehajo sesati, se ne smejo slabo krmiti, temveč potrebujejo do starosti šestih mesecev dobro krmo. Skrbno se mora nanje gledati. Dosti se morajo gibati na zraku, v hlevu imeti čedno, določeni čas jim je dajati jesti, in to najmanj štirikrat na dan; preveč se jim ne sme dati naenkrat. V hlevu mora biti prava toplota, suho in gosto nastlano. Dajati se jim mora precej časa neposneto mleko, ša le čez nekaj časa posneto, veliko pozneje pa še le kislo mleko, debelo zmleto žito, ječmen, lanene preše in siratka. Če se ne gleda dosti na prasičke, ko se odstavijo, rasto počasi, postanejo stisnjeni in hrbet jim stoji kvišku. Če so vedno le v hlevu, pridruži se pa še več boleznij, za katerimi pogine mnogo prasičev.

8.) Za stare plemenjake se ne skrbi dovolj. V hlevu imajo nečedno, slabo nastlano, dostikrat se gnoj ne izkida ali nepopolnoma, korita se dosti ne snažijo, ne gleda se na to, če je preveč vroče ali mrzlo, če imajo prasički vodo, kadar hodijo na pašo.

9.) Svinjaki so napak zidani. Tu se največ zakrivi. Prasički živijo v otrovanem zraku na gnijočih tleh v temoti, poté se poletu in prezebajo pozimi. Svinje se poškodujejo, kadar so breje, ob vogle in slabo narejene duri. Prasiče in svinje nadlegujejo miši in podgane, napadajo jih trihine in vranični prisad. Naj se še tako dobro krmijo, vendar pri takih razmerah še nič ne izda.

10.) Reja in debelenje prasičev se smatra za stranski posel. Opravljajo to le ženske, moški se za vse nič ne brigajo. Gospodinje pa imajo že tako preveč dela in ne morejo dosti gledati na prasiče. Prepuščajo stvar poslom, misleč, da je za to vsaka še tako neumna dekla. Če gre slabo, se pa tolažijo s tem, da pri prasičkih nimajo sreče, ali da se sploh reja prasičev ne izplača.

Pokončevanje mrčesov v kokošnjakih.

Pršice in uši so kaj nadležni prebivalci v kokošnjakih. Ako se vgnezdijo, potem se preženo le z največjim trudom. Te živalce se spravijo perutnini na kožo in med perje ter se lotevajo tudi večjih domačih živalij in, kadar je priložnost, celo človeka.

Najhujše izmed tega mrčesa so ptičje pršice, ki so perutnini lahko celo nevarne. Ptičja pršica poišče perutnino ponoči, da ji sesa kri; podnevu pa jo zapusti ter se skrije v špranje in razpoke v kokošnjaku. Večkrat naletimo na te pršice na dolnjih straneh gred in na jajcih, kjer jih vidimo kot belorumene ali rdeče pičice. Ako se pršice nahajajo kje v večji množini, izpijejo lahko kokoši mnogo krvi. Radi tega kokoši hira, in ker ji manjka nočnega počitka, utegne se pripetiti, da celo pogine. Nemir, lopotanje s krili, tekanje okrog ponoči in izpadanje perja kaže, da perutnino nadlegujejo pršice.

Kakor rečeno, se ptičja pršica loteva tudi večjih domačih živalij, katerim povzroča kožne izpuščaje (kraste). V več slučajih se je opazilo, da se je ta krvoses vgnezdil govedi v uho. Goveda, ktera napade ta mrčes, se kažejo kakor znorela ter jih večkrat prisiljeni zakoljejo, potem

pa najdejo v notranjosti ušesa pršico, ktera je bila vzrok te znorelosti.

Manj nevarne so ptičje uši, toda niso nič manj nadležne. Ptičje uši pa perutnine ne zapuste podnevu, kakor to delajo pršice, in ne sesajo krvi, dasiravno se lahko zapičijo v kožo, marveč žive ob kožnih luskinah in ob perju. Nadlegujejo in vznemirjajo pa isto tako svojega gostilca.

Da se odvrne škoda, ki jo ti mrčesi lahko povzročijo v kokošnjakih ali tudi v živalskih hlevih, je treba nemudoma skrbeti za njih pokončanje. Odsvetovati pa je, v ta namen rabiti ogenj, t. j. gorečo slamo, s čemer se kokošnjaki večkrat snažijo mrčesa, kajti lahko bi se pripetilo, da si s tem zapalimo celo svoje pobišje.

Najpriprosteje in najceneje pridemo temu mrčesu do živega, ako perutnini, ktero nadlegujejo uši in pršice, med perje natresemo perzijskega praška zoper mrčes; ta prah pa mora biti popolnoma svež. Še bolje pa vpliva med perje nakapano eterično janeževo olje, pomešano z repičnim oljem ali z vodo (1 del janeževega olja in 10 delov repičnega olja; ali na 1 l vode polno žlico janeževega olja). Namesto janeža se lahko rabi tudi odvar (skuha) iz enega dela janeža in 6 dalov vode. Ob enem je treba temeljito osnažiti kokošnjak, grede, gnezda itd. z vrelo vodo, kteri se pridene nekoliko janeževega olja, ali z vročim lugom.

Drugo, še priprostejše sredstvo, ki proti vsakemu mrčesu v kokošnjaku gotovo pomaga, je zdrobljeno živo apno. Rabi pa naj se tako le: Nekaj perišč apnenega prahu, kakeršen se v vsaki apnenici zastoni dobi, naj se vrže proti stropu in proti stenam kokošnjaka, da se dvigne gost oblak. Del tega prahu se vsede v vse hlevske špranje in razpokline, kjer gotovo ugonobi ves mrčes; drugi pa pade na tla, kjer se čez nekaj časa pomete z gnojem v kot. To naj se ponavlja nekaj dni zaporedoma, in mrčes izgine. Apno pa ima še to dobro svojstvo, da zmanjšuje zoperni hlevski smrad.

Kako varujemo konje muh.

Konje varujemo muh z raznimi sredstvi: 1.) Jako dobra je mešanica 65 gramov „asa foetida“ z 0,3 litra vinskega jesiha in 0,5 litra vode. — 2.) Kalijevo olje. Samo nekaj kapljic se pomaže po nosu, očeh in ušesih ter po trebuhu in drugih občutljivih delih, pa pomaga gotovo in trajno. Kalijevo olje je iz destilovanega brinja, močno diši in malo velja. — 3.) Stanjšana tobakova voda: 1 del tobaka skuha v 35 delih vode, in s to vodo umivaj konja. — 4.) Stanjšan bencin, stanjšan petrolej, neučiščena karbolna kislina posebno dobro branijo muham v ušesa, prevečkrat pa vendar ne kaže mazati z njimi po enem mestu, ker pekó. — 5.) Nadalje je vredno omeniti orehovke, to je voda zelenega orehovega listja. Orehovo listje ali tudi zelena orehova robkovina se v jesihu skuha, in potem se žival s to tekočino umije, pa je več dni ne bodo nadlegovale muhe. — 6.) Zmeša se enoliko delov jelenorožnega olja, neučiščene karbolne kisline in petroleja; s to zmesjo se dlaka konjem (ali tudi vprežnim volom) namoči po mestih, kamor posebno rade sedajo muhe, in muhe pa komarji se bodo živali ogibali. — 7.) Dobro rabi tudi naslednje mazilo: Vzemimo aloje, kolo-kvinte, volovjega žolča in dišeče rutice, vsake reči po enoliko, prekuhaj vse v olju in precedi. Konja namaži zjutraj znotraj po ušesih, okoli oči in po drugih mestih, kamor se rade usedajo muhe. — 8.) Naposled priporočajo naftalin kot branilo proti muham. Vzemimo naftalina,

v špirtu raztopljenega, in prilij mu toliko vode, da bode 5 odstotkov naftalina v njej.

Za vprežno živino, ki dela mnogo po hostnih senožetih in po zemlji, porasteni z grmičjem, koder so posebno rade muhe, je razen omenjenih sredstev dobro, če se ji denejo kapice na ušesa ter se odene z gosto mušjo mrežo. Odprte rane, na ktere muhe posebno rade sedajo ter vanje pokladajo jajčka, naj se namažejo s trpentinovim oljem. s karbolno kislino ali s smrdečim živalskim oljem. Kadar mrčes živino hudo pikne, da močno oteče in jo jako boli, se bolečina jako pomanjša s tema le sredstvoma: Mesto, kjer je mrčes pičil, se namaže z rjavo tobačno žlindro iz pipe. Oglikovokisli amonijak se spoji s strupeno kislino pika ter takoj pomanjša bolečine. Ali se pa na pičeno mesto nakaplja salmijaka, kteri ima tudi amonijaka v sebi; amonijak se spoji z mraveljsko kislino, ki povzroča bolečine pika.

Zborovanje sadjarjev v Novem Mestu.

Kako potrebno in času primerno je bilo to zborovanje in kako zelo se Dolenjci zanimajo za napredek sadjarstva, to je jasno pokazala obilna vdeležba. Od vseh strani naše Dolenjske so prišli vneti gospodarji in prijatelji sadjarstva 2. dne junija v Novo Mesto. Zbralo se jih je nepričakovano veliko, tako da se je moralo zborovanje vršiti v prostorni sobani Tučkove gostilne, namesto v prvotno določeni mestni dvorani. Z veseljem moramo naglašati, da so se zborovanja vdeležili mnogi duhovniki in učitelji, kakor tudi domači strokovnjaki gg. Bele, Dolenc, Gombač, Pirc, Rohrmann, Rudež, Skalicky, Wutscher in Žirovnik. Tudi c. kr. okrajno glavarstvo je bilo zastopano po okrajnem komisariju g. J. Kresetu. Zborovanje je trajalo od 3/4 11. do 3/4 2. uro popoldne, in ves ta čas so zborovalci vztrajali pri zborovanju ter so z vidnim zanimanjem poslušali posvetovanja in razprave.

Zborovanje je otvoril načelnik novomeške podružnice g. V. Rohrmann. Pozdravil je najprej vse vdeležnike in zastopnike podružnic. Nato je poudarjal veliko važnost sadjarstva za Dolenjsko, posebno tudi za take kraje, ki se ne pečajo z vinogradništvom. Naglašal je, da smo na Dolenjskem še močno zaostali v sadjarstvu, da propada pridelovanje češpelj, ki so od nekdaj najbolj važno dolenjsko sadje, in da tudi v pridelovanju jabolk premalo napredujemo. V svojem nagovoru je poudarjal, da postaja pridelovanje jabolk čim dalje večjega pomena za Dolenjsko, da bo treba obstoječe nasade izboljšati in razširiti in sedanje napake odpraviti; potem se bo dobičkonosna sadna kupčija lahko pričela razvijati tudi po Dolenjskem. Končno je govornik izrekel željo, naj bi zborovanje doseglo svoj namen, in je predlagal gosp. vodjo Dolenc za predsednika zborovanju, kar se je soglasno sprejelo.

G. vodja Dolenc se je zahvalil za izvolitev in je naznanil vzpored zborovanju.

Gosp. ravnatelj Pirc je na to v imenu glavnega odbora pozdravil vse zborovalce in je želel posvetovanju mnogo uspeha v prid dolenjskemu sadjarstvu.

K prvemu vprašanju: „Kteri kraji na Dolenjskem so posebno pripravljeni za pridelovanje sadja“, se je oglasil g. učitelj Pogačnik iz Čateža in je rekel, da je po Dolenjskem še mnogo krajev glede sadjarstva čisto zapuščenih in da tudi po drugih krajih pridelujemo nepravilne, največ sladke vrste sadja. Izmed posebno pripravnih krajev za sadjarstvo je navedel čateško okolico.

Gosp. vodja Dolenc je rekel, da je umestno, ako se Dolenjska glede sadjarstva razdeli v dva dela, namreč v kraje, kjer je mogoče pridelovati tudi žlahtno sadje, kakor marelice in breskve, in v kraje, ki so pripravi za pridelovanje navadnega sadja; rekel je, da je Belokrajina pripravna za pridelovanje žlahtnega sadja, druga Dolenjska pa ne.

Gosp. ravnatelj Pirc je rekel, naj bi se na dolgo ne razpravljalo o tem vprašanju, ker so druge točke dnevnega reda veliko važnejše. On je trdil, da je cela kranjska sposobna za sadje, posebno pa še taki kraji, koder rodi trta. Za mrzlejšje kraje je treba izbrati priprave vrste. Mnogo se je grešilo s tem, da so se sadile nepripravne vrste. Kjer se po Dolenjskem hvalijo s sadjem, tam se je za to zahvaliti možem, ki so pomnoževali prave vrste. Sadje rodi povsodi, če je pravo, da je le zemlja globoka. Na krškem polju seveda ne bo rastlo, ker je zemlja plitva in prodnata. Veliko vrednost je polagati v pripravnih krajih, zlasti na Belokranjskem, na pridelovanje marelic in breskev. Na Ogerskem imajo lepe nasade marelic in breskev, pa imajo tudi ugodnejše podnebje.

Gosp. popotni učitelj Gombač se je strinjal s trditvijo, da je cela Dolenjska jako sposobna za sadjarstvo, in je navedel naslednje kraje za najpripravnejše: V krškem okraju Bučka, Škocijan, od Mirne naprej, Mokronog proti sv. Trojici do Boštanja; v novomeškem okraju proti Toplicam (Podljuben) Čermošnjice do Poljan; v črnomeljskem okraju od Dragatuša proti Vinici, Adlešičam in nazaj proti Vrhu do Starega Trga. Te kraje je govornik večkrat prepotoval in se je prepričal, da so posebno pripravi za pridelovanje sadja.

Gosp. pristav Rohrman je povdarjal, da so glede podnebja vsi kraji Dolenjske bolj ali manj pripravi za sadjarstvo, glede na zemljo in lego pa ne. Mnogo je kamenitega sveta, ki ni pripravi za uspešno sadjarstvo. Dalje je rekel, da o dolenjskem sadjarstvu nimamo nobenih popisov in bi bilo želeli, da bi se po vzgledu drugih dežel tudi pri nas popisali posamezni okraji. Po drugih deželah so sadjarske razmere do dobrega proučili in so na temelju obstoječih manj ali bolj ugodnih razmer deželo razdeliti v „sadne okraje“. To bi bilo tudi pri nas umestno.

Gosp. tehnični voditelj Skalicky se je tudi strinjal s tem, da so vsi kraji pripravi za sadjarstvo, kjer je zemlja dosti globoka in kjer ni spodaj prodnata. Najbolj pripravna je seveda Belokrajina, kjer se lahko pridelujejo tudi zgodnje sadne vrste. Posebno ugodne lege so pri Draščah in pod Vivodnino.

K drugemu vprašanju „Kako bi bilo po Dolenjskem razširjati umno sadjarstvo in pospeševati sadno kupčijo“, se je oglasil g. ravnatelj Pirc in je naglašal, da je treba v to svrho pred vsem pouka. Kjer so strokovne šole, kjer so pravilno urejeni šolski vrtovi in kjer delujejo učitelji, tam sadjarstvo napreduje, drugod pa ne. Ker ni mogoče, da bi sedaj nastavljeni popotni učitelji dajali tudi v sadjarstvu dovolj obširen pouk, ker imajo z drugimi strokami dovolj dela, je rekel, da smatra za potrebno, da se nastavi poseben potovalni učitelj, in je stavil resolucijo v tem smislu.

Gosp. vodja Dolenc se je strinjal načelno s tem predlogom in je rekel, da smatra za potrebno, da se poudružni poteguje za to.

Gosp. pristav Rohrman je rekel, da je treba skupnega delovanja, da dobimo popotnega učitelja. Če imajo na Štajerskem, kjer je sadjarstvo veliko bolj raz-

vito, dva učitelja za sadjarstvo, potem se tudi mi lahko zanj oglasimo.

Gosp. Radelj iz Trebnjega je predlagal, naj se dotični učitelj nastavi v Novem Mestu.

Po kratki debati, ktere so se udeležili gg. Pirc, Pogačnik in Radelj, se je sprejela resolucija g. Pirca, glaseča se tako le: „Zbor sadjarjev v Novem Mestu je sklenil pozvati c. kr. kmetijsko družbo, naj napravi potrebne korake, da se nastavi za sadjarstvo potovalni učitelj, ki naj ima svoj sedež v Novem Mestu“.

(Dalje prihodnjič.)

O zlaganju zemljišč.

V 9. številki „Kmetovalca“ smo poročali med „Gospodarskimi novicami“ o enketi o zlaganju zemljišč, ki se je vršila 12. maja t. l. pri deželni odboru v Ljubljani. Gospod deželni odbornik in družbin podpredsednik Francišek Povše je kot poročevalec deželnega odbora prav temeljito razjasnjeval nameravani zakon, in ker se nam zdi potrebno, da naši gospodarji spoznajo bistvo zlaganja zemljišč, zato priobčimo celo poročilo gospoda ravnatelja Povšeta. Poročilo slove:

Zakon daje priliko onim katastralnim občinam, koder je zlaganje razkosanih zemljišč mogoče in koristno, zlagati raztresena zemljišča ter reševati stvari pri zlaganju parcel. Potom zakona se uveljavi po državnem zakonu dovoljena olajšava glede stroškov, ker se vse pravne zadeve pri komasaciji rešujejo brez koleka.

Na drugi strani pa mora zakon imeti zopet take določbe, da se komasacija (zlaganje) ne more vršiti, ako ne dovoli v to večina dotičnih posestnikov, ki morajo zastopati vsaj dve tretjini katastralne vrednosti. Varstva je torej dovolj, da se brez prave potrebe ne bo nikjer vršila komasacija. Če se za zlaganje izreče večina posestnikov, ki so lastniki dveh tretjin zemljišč, ktera naj se zlože, se sme trditi, da je stvar dobra, opravičena in tudi koristna. V takem slučaju pa je dopustno, celo opravičeno, da se manjšina, torej ena tretjina, uda večini dveh tretjin.

Seveda, najbolje bi bilo, da bi se vsi udeleženi posestniki izrekli za zlaganje. Toda to je težavno, ker se med sto gototovo najde eden, ki vedno ugovarja. Ker pa državni zakon za zlaganje zemljišč veleva, da mora komasacijski načrt odobriti večina posestnikov, ki posedujejo dve tretjini vrednosti dotičnih zemljišč, in ker se pri taki omejitvi ni bati nasilstva, je bil skoro soglasno sprejet nasvet, da se tudi za našo deželo izda tak zakon.

C. kr. kmetijsko ministerstvo bo sedaj na podlogi razprave pri enketi, ktera je k posameznim paragrafom dodala svoje pomisleke, oziroma stavila svoje nasvete, izdelalo zakon za komasacijo, o katerem bo končno sklepal deželni zbor.

Da se naši kmetovalci že pravodobno seznanijo vsaj z glavnimi načeli komasacijskega zakona, zdi se nam koristno, da podamo v glavnih potezah navodila takega zakona, kakor jih je poročevalec deželnega odbora, Povše, razvil v enketi. Naši kmetovalci naj se posebno po kmetijskih podružnicah zbirajo in posvetujejo o tem važnem gospodarskem zakonu ter naj izrazijo svoje pomisleke potom kmetijske družbe, ali naravnost svojim poslancem, ki bodo v prihodnjem deželnozbornem zasedanju končno odločevali o vsebini komasacijskega zakona.

Komasacijski zakon, kakor velja za Nižje Avstrijsko, ima v glavnih oddelkov.

V prvem se razpravlja o zlaganju zemljišč sploh. Ta oddelek obsega 26 paragrafov. Od teh je posebno važen § 2., ki določuje, katera zemljišča se morejo šteti za komasacijo pripravna. Paragraf 3. pa navaja, katera zemljišča so izvzeta od komasacije, in nikdo ne more biti siljen k zlaganju, tudi ko bi vsi drugi bili za to. Taka zemljišča so: vinogradi, sadni vrtovi, kmetijska stavišča, hišni vrtovi, parki, obzidani prostori, gozdi, kamnolomi, zemljišča, na katerih so izvirki, vrelci zdravilnih voda itd.

To je povsem opravičeno, ker bo jako težavno doseči tako cenitev njiv, travnikov in pašnikov, da bi ne bilo ugovorov in nezadovoljstev; koliko teže pa je to doseči pri vinogradih in sadnih vrtovih, ker ta vinograd dobro rodi, v drugem so še mlade trte, v tretjem že zelo stare itd. Prav tako je s sadnim drevjem. Poleg tega ni vse eno, kake vrste so trte ali sadna drevesa, ker je bolje, imeti 20 žlahnih dreves, kakor 50, ktera rode sad, poraben le za mošt ali sušenje.

Istotako je zelo težavno, oceniti vrednost gozdov, in prepirom bi ne bilo ne konca ne kraja.

Ako pa se vsi zedinijo in izreko za zložitev, se morejo zložiti tudi gozdovi, sadni vrtovi in vinogradi.

Četrty paragraf je prav umesten, ker izključuje od zlaganja vsa taka zemljišča, ktera so podvržena pogostim povodnjim ali hudournikom, sneženim plazovom, udiranju, ktera leže ob derečih vodah, ki izpodjedajo bregove itd.

Lepo bi se zahvalil posestnik kakega travnika v v sigurni legi, ako bi ga moral prepustiti drugemu in zanj prevzeti kos, ležeč ob vodi, ktera morda v malo letih izpodje breg in odnese travnik.

Istotako je mnogo travnikov ob potokih, kteri našajo gramoz.

§ 5. določa obseg zemljišč za komasacijo. Navadno se določi cela katastralna davčna občina, more se pa tudi, ako so razmere povsem slične, tudi cela pokrajina skupaj smatrati kot slična plast, sposobna za zložitev.

Vedno pa mora to odločevati gospodarski značaj in korist take zložitve, to je, vedno mora jasno biti, da se po zložitvi gospodarski zboljšajo ondotna zemljišča.

Po § 7. se morejo v komasacijo pritegniti tudi zemljišča, ki se sicer ne nahajajo v isti katastralni davčni občini, vendar pa meje na to in so istih lastnostij, tako da bi bilo v korist celi komasaciji, ako bi se tudi ta sprejala v zložitev.

Nadaljni 8. paragraf opisuje, kako je postopati pri parcelah, ktere se nahajajo še v skupni lasti (občinski pašniki i. d.). Tu se mora najprvo izvršiti razdelitev, da vsakteri opravičenec dobi njemu pripadajoči kos, ki se potem more vzeti v komasacijo.

§ 9. določa, kako je postopati, kadar se imajo razdeliti skupni gozdi, v kar morajo lastniki privoliti; vendar pa se skupni gozdi smejo le tedaj razdeliti, ako je dokazano in poskrbljeno, da se bodo mogli pravilno oskrbovati.

Nadaljni paragrafi 10.—12. določajo, kako naj se rešujejo pravne zadeve opravičencev.

Po § 13. je izrečena popolna oprostitev od kolekov za vsakršna pravna pisma, ktera se potrebujejo pri vršenju komasacije, kakor vse vloge, zapisniki, priloge, pravna kupna pisma, izjave, razsodbe, poravnave, legalizacije. Tudi kopije od katastralnih map veljajo le polovico navadne cene.

To vse določa § 5. državnega, za komasacijo veljavnega zakona.

Drugi glavni oddelek določa urade, ki naj izvrše komasacijo, in ti so: Prva oblast: lokalni komisar, druga

oblast: deželna komisija, in tretja ali vrhovna oblast: ministerijalna komisija.

(Konec prihodnjič.)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 104. Pri nas sadijo solnčnice, katerih cvetje kuhajo za prasičjo klajo, ki vsled tega postane zelo mastna in jo prasiči radi jedo. Jeli to zdrava in redilna hrana? (J. Š. v G.)

Odgovor: Cvetja solnčnic menda ne kuhajo prasičem, ker bi bila to nezmisel, temveč krmijo le seme solnčnic. To seme ima v sebi veliko olja ter je zelo redilna krma in tudi zdrava, ako se poklada v primerni množini. Preveč take tečne klaje seveda ni dobro polagati, ker lahko nastanejo bolezni v prebavilih. Sploh Vam priporočamo solnčnično seme pokladati le odrastlim prasičem, ki se uže pitajo.

Vprašanje 105. Koliko prostorna naj bo drevesnica, da bo mogoče iz nje oddati na leto 600 dreves? (J. Š. v G.)

Odgovor: Za Vaše razmere, ktere Vam ne kažejo vzgajati previsokega drevja in pri kterih se morete zadovoljiti z vzgojo kroninega pričetka, morete drevo vzgojiti v 4 letih. Na vsak štirirajski meter morete vsaditi 6 dreves, ako sadite drevje v vrste po pol metra narazen in v vrsti pa po $\frac{1}{3}$ metra saksabi. Ker Vam v 4 letih povprečno odpade najmanj 20 % drevja iz tega ali onega vzroka, vsaditi morate 750 dreves, ktera rabijo 125 m². Prostor, kjer je drevje rastle 4 leta, mora potem vsaj 3 leta počivati; zato imejte v drevesnici 4 zasajene in 3 nezasajene dele, kteri počivajo. Cela drevesnica iz ktere se more dati na leto 600 dreves, mora torej imeti $7 \times 125 \text{ m}^2$, t. j. 875 m² površja. Ker je pa potreben še prostor za vzgojo divjakov, za pota i. t. d., zato je treba še nekaj prostora pridejati, in lahko rečemo, da mora imeti taka drevesnica vsaj 1000 m² površja.

Vprašanje 106. Imam lepo, kakih 14 let staro drevo, ktero je lansko leto lepo cvetelo, a mu je pozneje vse cvetje odpadlo. Letos sem našel ped od tal luknjo, v kteri mora živeti kak mrčes, ker iz luknje pada žaganje. Drevo se bržkone posuši, ker listje uže rumeni. Kteri mrčes vrta v deblu in kako naj ga zatiram? (J. D. v P.)

Odgovor: Mrčes, kteri vrta v deblu, je gosenica zavrtača (cossus ligniperda). Zavrtač je ponočen metulj, ki podnevu sedi na deblu. Barve je podobne drevesni skorji, zato ga je težko zapaziti. Samica leže jajca v razpoke pod lubad. Iz jajca se izleže gosenica, ktera prvo leto živi pod razkavo lubadjo, drugo leto se pa zavrta v les. Drob, ki izpada iz luknjice, je gosenično blato. Zavrtača v lesu moremo zatreti, ako gosenico s kakim šilastim orodjem umorimo in potem rano zamažemo. Važno je, metulja sploh zatirati, kadar meseca junija in julija poseda po deblih. Jeseni je treba debela mazati z apnom, spomladi pa vso razkavo kčžo odstraniti raz debela, da se uniči zalega pod njo in se mrčesom vzame ugodno zavetišče.

Vprašanje 107. Na drevesu, ki je dosedaj lepo rastle, letos pa pričelo hirati, sem našel polno majhnih luknjic na deblovi lubadi. Te luknjice gredo precej globoko v les in v njih so ličinke, pa tudi broščki, kterih sem Vam enega poslal na ogled. Kak mrčes je to in kako se zatira? (M. P. v L.)

Odgovor: Mrčes, kteri napada Vaše drevje, je likar (ecccotogaster pruni), t. j. majhen broščec. Likar leta meseca maja in junija. Oplojena samica prevrta drevesni lub ter se zavleče pod skorjo. Med ličjem in med belino dolbe potem rove ter vanje poklada jajca. Iz njih se izvale črvički, ki zopet naprej dolbejo. Naposled se zabubi vsak na koncu svojega rova, ki se navadno končuje v lubu. Godni broščeki se

na pomlad pregrizijo skozi lubad, in pridejo na plano. Ako je napadeno drevo še mlado in krepko, skušajte likarje pregnati s tem, da drevesu dobro gnojite in mu dovajate dovolj obilnega soka. Nadalje ogulite lub s črvojednih mest, izrežite vso zalego iz beline in potem rano zamažite s cepilnim voskom, obrezani lub pa sežgite. To se mora zgoditi meseca junija, dokler zalega še ni godna. Ako je pa napadeno drevo staro in močno oškodovano, je pa najbolje posekati je in sežgati z zalego vred.

Gospodarske novice.

* Opozarjamo na družbeni občni zbor, ki bo prihodnji četrtek, 7. t. m. dopoldne ob 1/2 9. uri v dvorani „Katoliškega doma“ na Turjaškem trgu. Pričakujemo obile vdeležbe z vseh strani naše dežele, zlasti pa prosimo č. načelnštva podružnic, da skrbе za zastopstvo podružnic na občnem zboru.

* † Gospod Francišek Murnig, c. in kr. stotnik v p., bivši oskrbnik blejske grajščine ter večleten ud naše družbe, je umrl 24. t. m. na Bledu. Naj počiva v miru.

* O sadjarskem shodu, ki se je vršil 2. t. m. v Novem Mestu, smo kratko poročali uže v zadnji številki. V današnji številki smo pa pričeli s podrobnim poročilom, sestavljenim po zapisniku v tesnopisu. Poročilo gotovo dobro dojde vsem, ki se zanimajo za prospeh našega sadjarstva.

* Glede osebnega dohodninskega davka smo pisali v 10. številki „Kmetovalec“, da ima vsak pravico zahtevati od davčne oblasti pojasnila, za kake dohodke je bil obdavčen. Mnogo davčnih oblastij teh pojasnil ni hotelo dati, češ da so uradna tajnost. Sedaj je pa visoko c. kr. finančno ministerstvo odredilo z odlokom z 20. dne junija t. l., št. 31667., da se taka pojasnila morajo dati.

* Rez trsa in najvažniši načini trsove izgoje posebno z ozirom na cepljeni trs. Z 42 barvanimi slikami. Spisal Anton Stiegler, strokovni učitelj na štajarski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. — Leykam v Gradcu 1898. — Cena 2 gld. 50 kr. — Sedanje okolščine zahtevajo od gospodarstva najumnejše postopanje. Smoter umnega gospodarstva je, pridelovalna sredstva kar najbolje izkoristiti, a ob enem jih pred prehitro porabo varovati, največje in najboljše pridelke pridobivati. Za vinske kraje najvažnejšo panogo gospodarstva, za vinograde, to pravilo velja še posebno. Vinogradništvo je sedaj sploh težavnejše kakor je bilo nekdaj. Vinogradnik se mora boriti z različnimi škodljivci, ki mu uničujejo pridelke ali celo ters. Ta borba povišuje pridelovalne troške. Okus občinstva pa tudi čim dalje bolj razvjen postaja. Olajšani promet služi temu okusu, in kislica, ki je prej v nekaterih krajih veljala, ktero so nekdaj z veseljem pili, nadomešča se raje, včasih celo poceni, z vinom iz daljnih krajev. Upoštevaje te in druge današnje razmere mora umni vinogradnik pričeti zboljševanje uže pri temelju z nadomeščanjem starih slabih vrst trsa z boljšimi, z zasajanjem ameriških trsov, upornih proti trsnu uši i. t. d. Odpraviti mora kar le more vse, kar moremo z današnjega stališča vinogradništva smatrati za napake. Velike take napake napravljajo pa ravno glede rezi trsa. Mnogokrat se rez trsa in njega izgoja izvršuje preveč nepravilno, brez upoštevanja načel, ki trsu osigurajo najugodnejšo obliko za dobroto in množino pridelka, ki podelijo največjo rodnost, a mu varujejo ob enem moč, da se trs kot pridelovalno sredstvo ne zdela prenaaglo, temveč da tudi še z naprejem enakomerno rodi. Posebno pri novih nasadih na ameriških podlogah so vinogradniki mnogokrat v zadregi, kako naj režejo. Gotovo mora torej gospodarju, vinogradniku, biti prijetna prilika, ako se seznanj z načrti umnega obrezovanja trsa, o pravi obliki, izgoji i. t. d. Tako priliko mu nudi gori omenjeno

delo, ki mu v jasnih, čednih podobah kaže in v kratkih besedah pojasnjuje namen in bistvo raznih načinov reznje in izgoje raznih oblik. V mapi 70 cm in 55 cm veliki je 11 tablic z 42 barvanimi slikami. Na prvem listu so splošna pravila za obrezovanje trsa. Tem sledi tablica, ki tolmači v jasnih podobah pojme o različnih izrazih pri reznji, ki torej sleharnemu omogočijo dobro razumevanje. Na to sledijo na 10 tablicah na vsaki po ena izgoja, počenši od najprostejših, od glavičenja, pa do izgoje špalirjev. Vsaka tablica kaže trs pred rezjo in po rezi. Podobe so tako velike in jasne, da jih mora vsakdo razumeti. To razumevanje pa podpira še kratek opis posameznih izgoj pod podobami. Vsaka teh v mapo vloženih tablic je list zase in more jako izbornu služiti v okviru kot primeren kinč sobam unetih vinogradnikov, posebno pa kot učni pripomoček v šolah.

* Upraviško poročilo glavnega odbora c. kr. kmetijske družbe za l. 1897, je priloženo pričujoči številki.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora 16. dne junija 1898.

Seji je predsedoval družbin predsednik gosp. cesar. svetnik Ivan Murnik, navzoči so bili: gosp. podpredsednik Francišek Povše ter odborniki gg.: grof Barbo, Lenarčič, Witschl, dr. pl. Wurzbach, Žirovnik in tajnik Pirce.

Predsednik je naznanil, da se je poklonil v imenu družbe novoimеноvanemu premilostljivemu gospodu knezoškofu Ant. Bon. Jegliču. Odbor je to z odobravanjem vzel na znanje.

Odbor je sklenil pismeno izraziti sožalje gospodu grajščaku Ivanu Koslerju v Orteneku vsled smrti njegovega očeta Ivana Koslerja, kateri je bil 51 let družbin ud.

V obrtnijski in kmetijski svet je odbor izbral za svojega zastopnika družbenega tajnika, gosp. ravnatelja Pirca, in za namestnika gosp. c. kr. višega gozdnega svetnika V. Golla.

Na prošnjo družbenega vrtnarja Jos. Urbančiča je odbor uredil njegovo letno plačo, in sicer računši od pričetka l. 1898.

Avstrijski zvezi za varstvo ptičev je odbor sklenil prepustiti 3 bronaste svetinje za razstavo, ki bode od 5. do 9. avgusta t. l. v Gradcu.

Odbor je vzel na znanje sporočilo c. kr. ministerstva notranjih zadev, da se je podelila učitelju podkovstva na družbeni podkovski šoli, Ed. Schleglu, pravica da sme konje zdraviti.

Za nove ude so se sprejeli gg.:

Belec Francišek, posestnik v Tihaboju; Strnad Ivan, posestnik na Brunku; Tabor Anton, posestnik v Hotemežu; Herman Karolina, posestnica v Njivicah; Haller Janez, trgovec v Radečah; Zalogar Mihael, dimnikarski mojster in posestnik v Radovljici; Mali Ivan, posestnik v Radovljici; Grajščak Martin, posestnik v Breznu; Šiskovič Ivan, posestnik v Izoli; Kmet Francišek, posestnik v Narinu; Žorž Gašper, posestnik v Podragi; Zdravje Martin, strojar in posestnik na Studencu; Brgant Marija p. d. Mruščekva, posestnica v Stari Loki; Jakelj Ivan, posestnik v Biški Vasi; Achtschin Albin C., posestnik v Ljubljani; Tršinar Josip, posestnik v Škocijanu; Ipavec Francišek, posestnik v Žejah; Čebular Anton, posestnik na Bregu pri Malem Gabru.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice metliške, ki bode v nedeljo, 3. julija, popoldne ob 3 1/2 uri v metliški šoli.

V Z P O R E D :

- 1.) Volitev načelnika.
- 2.) Volitev odbora.

- 3.) Nasveti odbora za občni zbor c. kr. kmetijske družbe.
- 4.) Volitev zastopnika pri občnem zboru.
- 5.) Raznoterosti.

V Metliki, 24. dne junija 1898.

Ant. Rajmer, načelnik.

Št. 8550.

Razglas.

Na podstavi člena V. z nemško državo sklenjenega dogovora o živinskih kugah s 6. dne decembra 1891. l. in točke 5. k temu dogovoru spadajočega končnega zapisnika (drž. zak. št. 16. iz l. 1892.) ministerstvo za notranje stvari dotlej, dokler se ne ukaže drugače, brezpogojno prepoveduje uvažati govejo živino v kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru, iz nastopnih zapornih ozemelj nemške države, v katerih je razširjena pljučna kuga, in sicer: iz vladnih okrajev Poznańsko, Devín, Stralsund in Merseburg v kraljevini Pruski, kakor tudi

iz okrajnih glavarstev Lipsko in Zwickau kraljevine Saksonske. Ta prepoved stopi na mesto prepovedi, izdane vsled razpisa c. kr. ministerstva za notranje stvari z 10. dne maja 1898. l., št. 15389, oziroma vsled tuuradnega razglasa s 15. dne maja 1898. l., št. 7195.

To se vsled razpisa visokega c. kr. ministerstva za notranje stvari z 8. dne junija 1898. l., št. 18982, daje na znanje z dodatkom, da se prestopki te brezpogojne uvozne prepovedi kaznujejo po državnem zakonu s 24. dne maja 1882. l., št. 51., oziroma po § 46. občnega zakona o živinskih kugah in k temu zakonu izdanega izvršitvenega ukaza, drž. zak. št. 35. in 36. iz l. 1880.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 13. dne maja 1898.

Št. 8681.

Razglas.

Na podstavi zadnjega uradnega izkaza o živinskih kužnih boleznih deželne vlade v Sarajevu se vsled razpisa visokega c. kr. ministerstva za notranje stvari s 14. dne junija 1898. l., št. 16820, razveljavljajo zaporne odredbe, ki so bile zaradi kužnih ovčjih koz ukazane zoper uvažanje ovac iz okrajev Vlasenica in Srebrenica, toda zaradi svinjske kuge je dotlej, dokler se ne ukaže drugače, prepovedano uvažati prasiče iz okrajev: Bos. Dubica, Priedor, Bos. Novi, Savski most, Krupa, Vlasenica in Županjac v okupacijskem ozemlju.

Iz ostalih zljaj neokuženih krajev okupacijskega ozemlja se smejo samo pitani prasiči z živo težo najmanj 120 kilogramov po železnici uvažati na Kranjsko, in sicer v konsumni kraj Ljubljana, v istoimensko železniško postajo c. kr. priv. južne železnice, če se takoj zakoljejo. Ravno tako je uvažanje zaklanih prasičev na Kranjsko v nerazsekanem stanju dopuščeno.

Te nove odredbe stopijo v veljavnost s

24. junijem 1898. l.

ter se namesto razglasa s 4. dne maja t. l., št. 6640., ki se s tem razveljavlja, razglašajo s pristavkom, da se bodo prestopki zoper zgoraj imenovane okraje razglašene uvozne prepovedi za prasiče kaznovali po državnem zakonu s 24. dne maja 1882. l., št. 51., transporti pa, če bi z njimi došlo tudi samo eno za omenjeno kugo obolelo živinč, zavrnilo na oddajno postajo.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 17. dne junija 1898.

St. 8880.

Razglasilo.

Na podstavi zadnjih uradnih izkazov o nalezljivih živinskih boleznih na Ogerskem in Hrvaško-Slavonskem in zednje čase za-

nesenih kužnih boteznih c. kr. deželna vlada dotlej, dokler se ne ukaže drugače, v zmislu razpisa visokega c. kr. ministerstva za notranje stvari s 15. dne junija 1898. leta, št. 18864, ukazuje nastopne zaporne odredbe zoper uvažanje prežvekovavcev in prasičev na Kranjsko.

A. Proti Ogerski.

1.) Zaradi plučne kuge

je uvažanje goveje živine prepovedano iz komitatov: Orava, Liptov, Nitra, Požunj (izvzemši ozemlje otoka Čalokez), Sereš. Trenčin in Turec, kakor tudi iz sodnega okraja Bajka, komitata Mošon, potem iz kraljevega svobodnega mesta Požunj;

2.) zaradi svinjske kuge

je uvažanje prasičev prepovedano:

- a) iz komitatov: Abaúj, Torna, Arad, Baranja, Bekeš, Bregi, Bihar, Boiód, Fejer, Jas-Nagy-Kun-Solnok, Kis-Küküllő, Komarno, Maroš-Torda, Mošon, Nagy-Küküllő, Nógrad, Nitra, Pešta-Piliš-Solt-Kiskun (iz izvzetim svinjskim pitališčem Köbanya [Steinbruch] Požunj, Somogy, Sabolč, Satmar, Tolna, Torontal, Veszprim, Zala in Zemplén, potem
- b) iz kraljevih svobodnih mest: Arad, Baja, Debrecin, Keckemet, Moriški Novi trg, Pančova, Šelmec-Belabanya, Sabadka, Satmar-Nemeti in Novi Sad.

B. Proti Hrvaško-Slavonski.

Zaradi kužnih ovčjih koz je prepovedano uvažati ovce iz velikih županij Modruš-Reka, Lika-Krbava in iz mestnih okrajev, ki leže v teh dveh velikih županijah.

Določila o uvažanju zaklanih prasičev v nerazsekanem stanju, tako da se jih drže še ledvice in da je nedotaknjena ledvična mast, v konsumni kraj Ljubljana na Kranjskem ostajajo še nadalje v veljavnosti.

Iz ostalih neokuženih komitatov in mestnih okrajev Ogerske in Hrvaško-Slavonske je uvažanje prežvekovavcev v obče, pitanih prasičev (z najmanj 120 kilogrami žive teže) pa samo po železnici in samo v mestno klavnico v Ljubljani dopuščeno.

Te nove odredbe stopijo v veljavnost

24. dne junija 1898. l.

ter se namesto onih, ki so bile ukazane s tuuradnim razglasom z 11. dne maja t. l., št. 6984, in so s tem razveljavljene, razglašajo z dodatkom, da se njih prestopki kaznujejo po državnem zakonu s 24. dne maja 1882. l., drž. zak. št. 51., odnosno po § 46. splošnega zakona o živinskih kugah in po izvršitvenem ukazu, izdanem k temu zakonu.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 18. dne junija 1898.

Listnica uredništva.

J. Z. v P. Kakšno opeko imenujete „dunajsko“, ne vemo, zato tudi ne moremo o nji izreči nobene sodbe. Najbolj priporočena je sedaj zarezana strešna opeka, ktera je zicer dražja od navadne, pa se je veliko manj potrebuje, na streho pride manj teže, in ostrešje more biti lažje. Tako opeko dobite v Ljubljani pri tvrdki Vidic in dr.

L. J. v T. Vašega konja je prav lahko ozdraviti, in sicer potom operacije, ktero pa more izvršiti le kak živinozdravnik.

F. L. v Ž. Tvorcnice za umetna gnejila imajo med seboj dogovor (kartel), da nobena ne prodaja ceneje, kakor so se dogovorile. Ceno za Tómasovo žlindro so tvornice zvišale uže jeseni, a so jo sedaj zaradi špansko-ameriške vojske zvišale vnovič. To pa naših udov nič ne zadene, ker je naša družba kupčijo sklenila uže ob novem letu, in zato ostanejo bodočo jesen stare cene, t. j. 2 glđ. 60 kr. za 100 kg.

J. N. v A. Z. osipalnikom krompir osipati je zato dobro, ker se delo hitro in ceno zvršuje, kar je v današnjih razmerah zelo važno, kajti delavce je težko dobiti in so dragi.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe  vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 16. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 12.

V Ljubljani, 30. junija 1898.

Leto XV.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 30. junija 1898. (Izvirno poročilo.)

Semena: Domača detelja novo blago gld. 30.— kr. do gld. 35.— kr.; nemška detelja (lucerna) gld. 45.— kr. do gld. 55.— kr.; gorenjska repa gld. 33.— kr.; laneno seme, domače ozimno gld. 11.25 kr.; konopno seme gld. 11.— kr. do gld. 11.25 kr.; kuminovo seme gld. 25.— kr. do gld. 26.— kr.

Fizol: Rudeči ribniški gld. 10.— kr.; urdeči Hrvat gl. 9.— kr.; prepeličar (koka) gld. 11.50 kr. (Vse cene semen in fizola veljajo za 100 kg čistnega blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj i. s. novo blago.)

Suhe češplje: v dimu sušene gld. 11.— kr. do gld. 11.50 kr.

brez dima sušene gld. 13.— kr. do gld. 15.— kr.

Orehi domači: gld. 16.— kr. do gld. 17.— kr.

Ječnice nove: gld. 3.50 kr. do gld. 4.— kr. za 100 klgr.

Med: od gld. 27.— kr. do gld. 28.— kr.

Kože: Goveje, težke nad 40 kg po gld. 33.— kr. do gld. 34.— kr.

težke od 30 do 40 kg „ 27.— „ „ 28.— „

lahke „ 28.— „ „ 29.— „

(Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 25 kr. klgr.)

Telečje kože: 50 kr. za kg.

Kozličeve kože po gld. —.70 kr. do gld. —.80 kr.

Svinjske kože: Čiste, brez napak 33 kr. za kg.

Druge vrste 16 do 20 „ „ „

Kože lisic po gld. 3.50 do 3.50

„ kun „ 9.— „ 10.—

„ dihurjev „ 2.50 „ 3.—

„ vidr „ 9.— „ 10.—

Kože zajcev po 14 do 15 gld. za 100 komadov.

Pepelika (potošl) po gld. 16.— 100 kg.

Žito:

V Ljubljani, 22. junija 1898. Pšenica gld. 13.— kr., rž gld. 9.50 kr., ječmen gld. 7.50 kr., oves gld. 8.50 kr., ajda gld. 10.50 kr., proso gld. 7.50 kr., turšica gld. 6.70 kr., leča gld. 13.— kr., grah gld. 12.— kr., fižol gld. 12.— kr., seno gld. 1.70 kr., slama gld. 1.50 kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Na Dunaji, 28. junija 1898. Pšenica gld. 9.15 kr., rž gld. 7.09 kr., ječmen gld. 8.30 kr., oves gld. 6.07 kr., turšica gld. 5.44 kr. (Vse cene veljajo za 100 kilogramov.)

V Budapešti, 28. junija 1898. Pšenica gld. 9.20 kr., turšica gld. 5.21 kr., oves gld. 5.76.

JOSIP LEUZ

trgovec

v Ljubljani, Reselnova cesta

kupuje in prodaja zgodnji rožni krompir; nadalje prodaja vsakovrstni semenski krompir kakor: pravi češki onejldovec, ogerski „Imperator“ potem „Schneeflock“, pravi ribniški in angleški rumeni krumpir, vsakovrstno domačo in sivo francosko in japonsko ajdo, kakor tudi izvrstno jedilno čebulo in mali okrogli čebulček za saditi. — Tudi kupuje drevesen ali plućen mah in pa črno in belo čmeriko.

(13—11)

Gumijeve vezi za cepljenje trt

kakor tudi žveplo za žvepljenje trt, prodajata in razpošiljata

Kavčič in Lilleg

trgovca pri „Zlatorogu“

v Ljubljani.

(55—4)

Kakovost in cena pod nadzorstvom c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Najboljši stroji!
Najnižje cene!



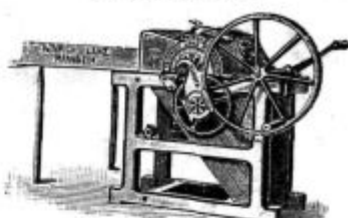
Velika razstava

poljedelskih strojev in orodja

pri

Karolu Kavšek, Ljubljana

Nobenih agentov,
le skladišče!



in sicer: **mlatilnice** ročne, na gepelj in na vodo, **slamorenice** najnovejših iznajdb, vsestransko zboljšane, **vrtila** (gepeljne) vsake vrste močno izdelane **trijerje** za žito čistiti, **stiskalnice** za sadje in grozdje, **jeklene cevi** za vodovode in sesalke i. t. d. vedno čez 200 raznih strojev na razpolago ter se jamči vsakemu za najboljšo blago. (61—1)

P. n. Ker se je uže večkrat zgodilo, da so se okoli klatujoči in nepošteni agentje za moje zastopnike izdali in s tem kupce, kateri le moje znano najboljše stroje zahtevajo, z drugimi slabimi stroji od drugod večkrat opeharili, svarim vsakega pred njimi, **ker jaz nimam nobenega agenta**, prosim naročila le naravnost na mene pošiljati ali vodji založe gosp. **Franco Zeman-u** izročiti.

☞ Dobrim posestnikom dajo se stroji tudi na obroke. ☞

Gumijeve vezi za trtno cepljenje

vseh vrst, priporoča (56—4)

tvrdka **IVAN KORDIK** v Ljubljani,

Prešernove (Slonove) ulice št. 10—14.

Zunanja naročila se točno in po nizkih cenah ter proti poštne povzetju zvrše.

Usojam si naznaniti slavnemu občinstvu, da sem zaprišel v Trstu trgovino za

komisijonalno in špedicijsko poslovanje.

Naročila in sicer mala v pošiljstvih po 5 kg, po pošti in od 30 kg naprej pa po železnici, izvrševal bom točno in ceno. (48—4)

Razpošiljal bom razen kolonjalnega blaga tudi druge na trg spadajoče stvari, kakor: sadje, zelenjavo, ribe i. dr. Pečal se bom z razprodavanjem domačih pridelkov, s prijemanjem blaga v svoja skladišča, dajal na ista naplčila in posređoval dotično prodajo na korist lastnika.

Trgoval bom tudi z vinom na debelo.

Sprejemem zastopstva trdnih — za konkurenco sposobnih — tvrdk in polagam za to kavejco.

Nadeja se, da se me sorojaki domislijo, ostajam odličnim spoštovanjem udani

Ernest Pegan,

v ulici S. Francesco šte. 6.

Uljudnej pozornosti posebno priporočeno!

V vsakem poštno-oddajnem okraji, v vsaki fari in po potrebi in želji tudi v vsaki občini, nastavi se razumna, delavna in zanesljiva oseba kot

zaupni mož in posredovalec

z ozira-vrednim postranskim zaslužkom, ki se vedno množi in mnoga leta traja, od nekega, čez trideset let obstoječega domačega denarnega podjetja, priznane zanesljivosti in prve vrste. Pismene ponudbe pod 20.298 Gradec, poste restante. (50—3)

C. kr. priv. tvornica

R. A. SMEKAL

Čeh kot Prostjeva

Moravska.

Praga — Smihov

Česka.

Podružnica: Zagreb

priporoča

(45—5)

vsake vrste strojev za poljedelstvo in vinogradarstvo potem stiskalnice za grozdje, brizgalnice proti peronospori, čistilnice za žito, trierje, slamorenice mlatilnice i. t. d. Nadalje brizgalnice vsake vrste za ognjeglasna društva, kakor tudi razne predmete za tvorniške stroje. — Lastni proizvod z jamstvom.

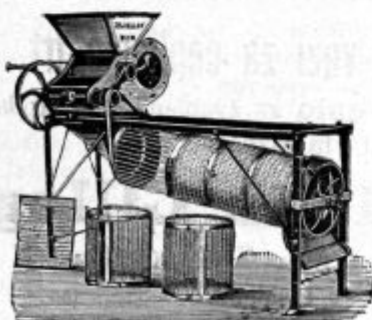
☞ Cene primerne, podružnice in prekupei dobe izdatni popust. ☞

☞ Ceniki franko in badava. ☞

Vnovič znižane cene!

Vse stroje za poljedelstvo.

Vnovič znižane cene!



Zastopniki se iščejo.

Trijeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. Sušilnice za sadje in zelenjavo. Škropilnice proti peronospori, poboljšani sestav Vermorelov. Mlatilnice, mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav, (te stiskalnice imajo skoro ono tlačilno moč kakor hidravlične [vodovodne] preše).

Slamorenice jako lahko za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje prodaja v najboljši izvršitvi (11—13)

IG. HELLER na Dunaju

II., Praterstrasse 49.



Zastopniki se iščejo.

☞ Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati! ☞



Da se preprečijo vse
preware, imam odslej
to oblastveno regi-
strovano varstveno
znamko.

Jedino pristen Balsam

(Tinctura balsamica)

dobavlja na debelo in na drobno
samo oblastveno koncesijonirana
intrgovinskosodno protokolirana

tovarna balzama

lekarnarja

A. Thierry-ja

v Pregradi pri Rogatcu.

Pristen samo s to trg. sodno

registrovano zeleno varstveno znamko.

Celotna priprava mojega balzama stoji pod zakonitim varstvom
vzorcev.

Najstarejše, najpreizkušnejše, najcenejše in najreelnejše ljudsko
domače zdravilo za prsne in pljučne boli, kašelj, izmečke,
krč v želodcu, manjkanje slasti, slab okus, slabo dišečo sapo,
kolcanje, zgago, vetrove, zaprtost telesa itd., za notranjo in
vnanjo porabo proti zobobolu, gnitju v ustih, ozeblini, ope-
klinami itd.

Kjer ni nobene zaloge, naroči se naravnost z naslovom:

**Tovarna balzama lekarnarja A. Thierry v Pregradi pri
Rogatcu.**

Cena franko za vsako poštno postajo Avstro-Ogersko je
z zabojem vred:

12 malih ali 6 dvojnih steklenic 4 krone,
60 „ „ 30 „ „ 13 kron.

V Bosno in Hercegovino 30 kr. več.

Ponarejalce in posnemalce, kakor tudi prodajalce takih fal-
sifikatov bodem na podlagi zakona za varstvo znamk strogo
(40—7) preganjal sodnim putem. (10)

**Lekarna
angela varuha**



listom in zavojem itd. za 2 lončka 3 krone 40 vin.

Svarim pred nakupovanjem neučinkujočih ponarejanj
in prosim natanko na to paziti, da je na vsakem lončku
vžgana zgornja varstvena znamka in firma »Schutzengel-
Apotheke des A. Thierry in Pregrada«. Vsak lonček mora
biti zavrt v navodilo za uporabo, katero ima to varstveno
znamko. — Ponarejalce in posnemalce mojega jedino pri-
stnega centifolijskega mazila bodem na podlagi zakona za
varstvo znamk strogo preganjal; isto tako prodajalce falsi-
fikatov. Kjer ni nobene zaloge, naroči se naravnost z naslovom:

**Lekarna angela varuha in tovarna balzama A. Thierry v
Pregradi pri Rogatcu.**

Razpošilja se brezplačno le proti poprejšnjemu nakazu ali
proti povzetju zneska.

Jedino pristno Centifolijsko mazilo

(balzamsko mazilo iz rože centifolia).

**Najkrepkejšje vlažno mazilo se-
danjosti. Velike antiseptične
vrednosti. Posebno vnetji na-
sprotnega učinka. Pri vseh še
tako starih vnanjih bolih,
škodah in ranah gotov uspeh,
— vsaj najmanj zboljšanje in olaj-
šanje bolečin prouzujoče.**

Manj nego dve škatljici se ne raz-
pošiljati; razpošilja se jedino le proti
poprejšnjemu nakazu ali proti po-
vzetju zneska. Cena s poštino, voznim

Domače kose!

Da se nepotrebna ptuja konkurencija zavrne pričela je pod-
pisana tvrdka izdelavati v dogovoru s o. kr. kmetijsko
družbo kranjsko posebne

kose iz garbanega angleškega jekla,

ki so boljši kakor koli druge.

Blago teh kos je najboljše, ki se da dobiti, je jako trdo
a zraven pa volno, da ne poka.

Kose imajo vdarjene var-
stvene znamke in sicer:



in



		cesarskega orla			križ s krajci.		
Dolžnost kos		5	5 1/2	6	6 1/2	7	7 1/2
	v pesteh	55	60	65	70	75	80
	v centimetrih	85	90	95	1—	1.05	1.10.
Cena kr.:		85	90	95	1—	1.05	1.10.

Iz ravno takega jekla:

srpe po 50 kr..

nože za slamoreznike po 2 gld.,

kline za slamorezne stroje po 2 gld.,

kose za mah po 50 kr.

Isto tako izdeluje vse drugo v njeno stroko spadajoče
blago, kakor lopate, sekire, vile, krampe, nože, cepine,
lemeže, črtala, vezi, šine, podvoze, pokrovke, coklje,
kladva, klešče i. t. d., in sicer fino točno in po primerno
nizki ceni.

K obilni naročitvi se priporoča

(51—3)

F. Kajetan Ahačič

v Tržiču na Gorenjskem.

Stroji za porabo sadja in izdelovanje mošta.

Stiskalnice za sadje
s trajno delujočim dvojnem in
pritiskom vravnajočem pritiskalom
„Herkules“, ki z jamčeno opravi
20% več dela kakor koli druga
stiskalnica.

**Sadni in
grozdni MLINI,**

grozdni roblači,
pokolne moštarne, stalne
in vozeče,
stiskalnice in mlini za izdelovanje soka
iz malin, ribezla i. t. d.

**Sušilnilnice za sadje in zelenjad, stroje za rezanje
in lupljenje sadja.**

**Najnovejše samedelujoče, patentovane trtne
škropilnice „Sifonija“.**

Vse te stroje izdeluje in prodaja pod jamstvom kot po-
sebnost v najnovejši, najboljši in skušeni sestavi

PH. MAYFAHRT & dr.

o. kr. edino priv. tovarne kmet. strojev, livarna in fužina na par
na Dunaji, II. Taborstrasse št. 76.

Odklikovana z nad 390 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami.

Obširne cenike in mnogoštevilna priznanska pisma zastonj.
Zastopniki in prekupei se iščejo. (59—1)



Mala naznanila.

Vsak ud c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objave med „Malimi naznanili“ po 6 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Vsakovrstna lanska in starejša naravna istrska in dolenska vina (cviček), kakor tudi pristno **vinsko žganje** iz Prosekarjevih tropin in vsakovrstna druga žganja ima vedno v zalogi J. C. Röger, trgovec v Ljubljani, Žitni trg št. 2. (51)

Še nekoliko vina in tropinovca, domači pridelek, garantirano pristno in naravno, prodaja Alojzij Bratina, oskrbnik v Dubrovniku, Dalmacija. (84)

Centralna posojilnica slovenska v Krškem obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 % brez odbitka rentnine in pripisuje obresti že vsakega pol leta k kapitalu. (103)

Telica, čiste belanske pasme 4 mesece stara, je zelo ceno na prodaj. Več se izve v Ljubljani, Poljanska cesta št. 14. (105)

Pluge in osipalnice izdeluje in priporoča po 8 in 9 gld. komad Miha Preložnik, kovač v Hotinji vasi, pošta Kranichsfeld Sp. Štajersko. (108)

Dve telice, čistokrvne belanske pasme, po 2 leti 6 tednov stare, vsaka že 4 mesece breja, ima naprodaj Janez Oman, posestnik v Žabnici pri Škofji Loki. (109)

Lepega bika plemenjaka, čistokrvne belanske pasme, 2 leti star, ima naprodaj Janko Hafner, posestnik v Žabnici pri Škofji Loki. (110)

40 mernikov lepe sive francoske ajde, (originalno seme sem dobil pred 2 leti pri c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani), ktere 95 % kali, ter se v vsakem oziru izborna spocnaša, ima naprodaj (kot za seme) Aleksij Bergant, posestnik v Št. Jurju pri Kranju. Cena za 100 kg je 12 gld. (111)

Hram (vinska klet), v dobremu stanu, izvrsten za zimski in poletni čas, z sodi ali brez, je na Slapu pri Vipavi na prodaj. Več o tem pove Avg. Dolenc v Ajdovščini. (112)

Izvrstna mlinska kamna izdeluje in ima vedno v zalogi Franc Kocjančič, kamnosek v Černivcu pri Radoljici, Gorenjsko. (113)

Žrebčeka, jako lep, srednje težak, ima naprodaj Matija Bobnar, župan v Lahovčah, pošta Komenda pri Krmniku. (114)

Požiralnikove cevi

najboljše sredstvo napenjanje govedi takoj ozdraviti

(glej članek „Napenjanje govedi“ v št. 19. „Kmetovalca“ 1895. 1.) prodaja (60—1)

c. kr. kmetijska družba v Ljubljani
po 4 gld. 50 kr. komad.



G. Tönnies-a, tovarna za stroje

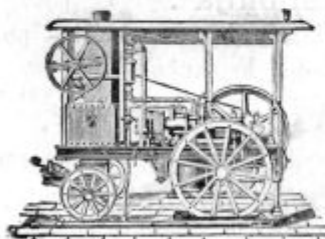
v Ljubljani
izdeluje

originalne „Otto“ motore,

ktre goni plin in bencin, priznani kot najboljši, najvarčnejši in najcenejši; nadalje izdeluje

„Otto“ locomobile,

ktre goni bencin in so za dela pri kmetijstvu, za vodovode, kamnolome itd.; izredno rabljive. Gonilni strošek znaša komaj 3 kr. za uro in konjsko moč. Varnost pred ognjem, ni potreba strojevodja, ter vsaki čas deluje. (47—4)



PRISTEN

Cena zuvoju 25 kr. (50 vinarjev)
vsečina 500 gramov.



V svojo lastno korist naj zahtevajo in jemljejo kupovalci le take izvirne zavoje.

Domača tvrdka

Pehani, Lorber in dr.

tovarna za stroje in livarna v Žalcu pri Celju
izdeluje in prodaja po **tovarniški ceni**:

Najboljše možnarje za streljanje proti toči.

Novoiznajdene „brzostrelne in varnostne možnarje“, kterih ni treba nič zabijati, pri streljanji vsaka nevarnost izključena. pokajo boljše, potrebujejo manj smodnika in streljajo trikrat hitreje kot navadni možnarji.

Najboljše in najcenejše **travniške brane**, najizbornejše **slamorenice**, najnovejše **mlatilnice** z ležiščem na kroglo. istotako **stiskalnice** in **mline** za **grozdje** in **sadje**, **geple** i. t. d. i. t. d. (4—12)

Prevzame v najboljšo in točno izvršbo vsa v strojno in livarsko stroko spadajoča dela za **tovarne**, **mline**, **žage** in **druge obrtniške naprave**, istotako **prevzame vsak stroj** v najtemeljitejšo in cenejo **popravo**.

Za vsak možnar, stroj, sploh za vsako delo **se jamči**.

Tovarniške cene.

Wilhelm Klenert

prej Klenert & Selger

I. štajerska drevesnica za sadno drevje in vrtnice
v Gradcu.

(Ta drevesnica pripoznana kot ena največjih in najbolj vredjenih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izborno zalogo:

Vrtno, visokodebelnatih in prtiličnih; **sadnega drevja**, visokodebelnatega in prtiličnega ter piramide, spalirje, kordone in enoletne požalnitve; **divjakov** in **podlag** za **prtilikove**; **jagodnega sadja**; **lepotilnega drevja** in **grmovja**, **drevja** (12—10) **za drevored** itd.

Rasposiljatev pravilno imenovanih **cepliv** vsih vrst sadja.

cenike je dobiti **zastonj** in **franko**.